

En ny mottagandelag – nu avskaffas EBO

Migrationsminister Johan Forssell, Ludvig Aspling
(SD), Ingemar Kihlström (KD), Fredrik Malm (L)

Lägesbild

- Det tidigare höga asylmottagandet har lett till stora problem med utanförskap.
- Systemet med eget boende (EBO) har medfört betydande negativa konsekvenser i form av bland annat trångboddhet och segregation.
- I nuläget finns omkring 8 000 asylsökande inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem.
- Sverige behöver ett ordnat mottagande som effektiviserar asyl- och återvändandeprocessen och minskar utanförskapet.

En ny mottagandelag

- Personer som är i en återvändandefas kommer att omfattas i betydligt fler fall än tidigare.
- Nya åtgärder införs som syftar till att få bättre kontroll över var asylsökande vistas och bor.
- Ansvaret för både enskilda och myndigheter förtydligas.
- Det svenska mottagandet av asylsökande anpassas till EU-rättens miniminivå.

Vilka omfattas av den nya lagen?

- Den som har ansökt om uppehållstillstånd på grund av asylskäl eller med stöd av massflyktsdirektivet.
- Lagen ska gälla under hela ansökningsprocessen och en eventuell återvändandefas.
- Vissa personer, bl.a. de som ansöker om förlängt uppehållstillstånd eller som omfattas av andra särskilda regelverk, undantas från lagen.

Möjligheten för asylsökande att arbeta begränsas

- Asylsökande ska inte ha rätt att arbeta i Sverige under tiden Migrationsverket handlägger ansökan.
- Om ett beslut inte har meddelats efter sex månader ska dock asylsökande som uppfyller övriga krav kunna få tillstånd att arbeta.
- Om ansökan avslås inom sex månader kommer asylsökande inte ha rätt att arbeta därefter.

Ökade kontrollmöjligheter införs

- Asylsökande och utlänningar i en återvändandefas får som huvudregel endast vistas i det län där asylboendet ligger. En närvarokontroll eller anmälningsskyldighet vid asylboendet införs för den som fyllt 16 år.
- Individuella beslut om ytterligare begränsningar kan fattas om det behövs med hänsyn till allmän ordning eller avvikanderisk.
- I individuella fall finns möjlighet till undantag om det finns särskilda skäl.
- Den som bryter mot skyldigheterna kan förlora sin rätt till bidrag. I vissa fall kan det även leda till att en asylansökan betraktas som återkallad.

En villkorad rätt till bistånd

- Biståndet är i enlighet med EU-rättens miniminivå – fortsatt behovsprövat och egna medel ska användas i första hand.
- Ytterligare villkor för bistånd som varierar bl.a. utifrån var i asylprocessen en person befinner sig.
- Den som inte uppfyller villkoren har inte rätt till bidrag. Ersättningen kan även sättas ned bl.a. vid misskötsamhet på asylboendet.
- Felaktigt utbetald ersättning ska kunna återkrävas.

En tydligare ansvarsfördelning

- Den som omfattas av lagen har som utgångspunkt inte rätt till bistånd eller välfärdsförmåner från andra regelverk.
- Kommunerna får ansvar för insatser enligt socialtjänstlagen som är nära förknippade med boendet, t.ex. hemtjänst eller skyddat boende.
- En enhetlig och fortsatt begränsad rätt till utbildning och hälso- och sjukvård för de som omfattas av lagen.

Migrationsverkets boenden

- Asylsökande ska som regel bo i Migrationsverkets mottagnings- och återvändandecenter.
- Migrationsverket arbetar löpande med sektionering av boendena, i syfte att skapa en lämplig och trygg boendemiljö för barn och familjer.
- För 2026 föreslår regeringen att ca 155 miljoner kronor tillförs lagen. Merparten av medlen ska gå till att förstärka säkerheten och tryggheten på centren.

Sammanfattning

- En ny mottagandelag som effektiviserar asyl- och återvändandeprocessen och minskar utanförskapet.
- EBO avskaffas.
- Ökade kontrollmöjligheter införs, rätten till bistånd och arbete begränsas, och ansvar förtydligas.
- Ett mer ordnat och förutsägbart asylmottagande som gynnar både de asylsökande och Sverige som land.